

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جامعہ ایمن

جامعہ ایمن

جامعہ ایمن

جامعہ ایمن

A SAFE COMMUNITY

مفهوم جامعه ایمن

- جامعه ایمن الگو و مدلی است متکی بر همکاری های بین بخشی تمام سازمان های دولتی و خصوصی ذیربط، مشارکت مردم و مسئولین محلی و سازمان های مردم نهاد در یک شهرستان یا یک جامعه که با همکاری یکدیگر برای ایجاد، حفظ و ارتقاء ایمنی و پیشگیری از همه انواع حوادث و کاهش آسیب ها و مرگ های ناشی از حوادث در تمام محیط ها و برای تمام گروه های سنی و جنسیتی فعالیت می کنند تا سطح سلامت جامعه را ارتقاء دهند.
- جامعه ایمن به معنی مشارکت مردمی و همکاری بین بخشی سازمان ها برای ارتقاء ایمنی و پیشگیری از حوادث است.

ویژگی جامعه ایمن

- بخشهای مختلف یک جامعه در قالب یک نظام و مدیریت یکپارچه و هماهنگ با مسئولیتهای مشخص و شفاف عمل نمایند.
- مردم توانمند و آگاه در کنار بخشهای دولتی، مشارکت فعال داشته باشند.
- برنامه های مستمر و دراز مدت ارتقا ایمنی برای کلیه اقشار ، جنسیتها، سنین و در کلیه محیط های اجتماعی جاری باشند.
- نظام شفاف ثبت ،مستند سازی و گزارش دهی کلیه موارد حادثه، آسیبها و علل آنها برقرار باشد.
- نظام ارزشیابی برنامه ها و فعالیتهای و بهبود مستمر، همواره جاری باشد.

تاریخچه برنامه جامعه ایمن در ایران و جهان :

- الگوی پیشگیری از حوادث در قالب جامعه ایمن، نخستین بار در سال ۱۹۸۹ میلادی از سوی دانشگاه کارولینسکای سوئد پیشنهاد گردید و به عنوان الگویی مناسب برای پیشگیری از حوادث در سطح شهرستان مورد قبول سازمان جهانی بهداشت قرار گرفت.
- اولین شهری که توانست به شاخص های مطلوب و درحد انتظار سازمان جهانی بهداشت برسد شهرستان کوچکی به نام **لیندکوپیک** در سوئد بود. سپس کشورها یکی پس از دیگری مجری برنامه جامعه ایمن شدند.

جامعه ایمن در ایران:

- ۱۳۸۳: شروع برنامه جامعه ایمن و اجرای این برنامه در ۵ شهرستان به عنوان اولین

شهرستان های مجری برنامه جامعه ایمن

- ۱۳۹۶: ایجاد شبکه ملی جامعه ایمن و ابلاغ دستورالعمل مربوطه در سطح کشور

.

اهداف برنامه ملی جامعه ایمن

۱ - پیشگیری و کاهش وقوع حوادث

۲ - پیشگیری و کاهش آسیب های ناشی از حوادث

۳ - پیشگیری و کاهش ناتوانی های ناشی از حوادث

۴ - پیشگیری و کاهش مرگ های ناشی از حوادث

۵ - تقویت نظام مراقبت اطلاعات حوادث

راهکارهای برنامه:

- تشکیل کمیته بین بخشی جامعه ایمن و جلب مشارکت سازمان های ذیربط
- ایجاد انگیزه و حساسیت در سازمان های ذینفع و سیاستگذاران
- جلب مشارکت جامعه و سازمان های مردم نهاد
- ایمن سازی و استاندارد سازی تمام محیط ها و تجهیزات در مورد تمام حوادث برا ساس نیازهای گروههای سنی و جنسیتی
- شناسایی گروه های آسیب پذیر، محیط های پرخطر و حادثه خیز
- ایجاد نظام جامع ثبت و گزارش دهی آمار حوادث (آمار مصدومین و مرگ های ناشی از حوادث) و تجزیه و تحلیل اطلاعات
- نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مرتبط با ایمنی و پیشگیری از حوادث
- طراحی و اعمال مداخلات پیشگیری از حوادث مبتنی بر شواهد و اولویت های حوادث

تشکیل کمیته بین بخشی جامعه ایمن و جلب مشارکت سازمان های ذیربط

- کمیته عالی جامعه ایمن بصورت فصلی برگزار می گردد.

- **کمیته های فرعی جامعه ایمن:**

- کمیته فرعی پیشگیری از حوادث ترافیکی در شهرها و روستاها با محوریت **پلیس راهور**
- کمیته فرعی پیشگیری از آسیب های اجتماعی با محوریت **بهزیستی**
- کمیته فرعی حوادث ناشی از کار و صنعت با محوریت **اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی**
- کمیته فرعی حوادث در محیط های شهری و خانگی با محوریت **شهرداری ها و دهیاری ها**
- کمیته فرعی ارتقای فرهنگ ایمنی در مدارس با محوریت **آموزش و پرورش**

فرآیند اجرای برنامه جامعه ایمن

۱ - کمیته جامعه ایمن با عضویت نمایندگان تمام سازمان های ذینفع تشکیل گردد و جلسات آن چند بار در سال (برحسب ضرورت) اجرا شود.

۲-اهداف برنامه جامعه ایمن شهرستان به صورت هدفمند (براساس اولویت و اهمیت حوادث) تدوین شوند.

۳-جهت تعیین اولویت حوادث، گروه های آسیب پذیر، محیط های پرخطر باید اطلاعات آماری مصدومین و مرگ های ناشی از حوادث در شهرستان جمع آوری و تجزیه و تحلیل شود و گزارش تحلیلی آماری تدوین شود

۴-طراحی مداخلات براساس مشکلات موجود

۵-اجرای مداخلات: هریک از سازمان های عضو کمیته باید مسئولیتی را در حیطه اختیارات خود بپذیرند و اجرا نمایند

۵-پس از اجرای مداخلات، ارزشیابی برنامه جامعه ایمن انجام می شود.

حیطه مشارکت سازمان ها در برنامه پیشگیری از حوادث

مدیریت بحران استانداری:

- برگزاری کمیته ی جامعه ایمن استان با محوریت مدیریت بحران استانداری
- تصویب تفاهم نامه های همکاری های بین بخشی در زمینه پیشگیری از حوادث و ابلاغ آنها به سازمان های ذینفع
- جلب مشارکت سازمان های ذینفع در پیشگیری از حوادث
- نظارت بر اجرای مفاد تفاهم نامه های بین بخشی و وظایف سازمان ها در زمینه پیشگیری از حوادث
- ارائه پیشنهادات کاربردی و راهکارهای لازم در زمینه پیشگیری از حوادث در کمیته های جامعه ایمن

سازمان صدا و سیما (شورای سیاستگذاری سلامت):

- فرهنگ سازی و ارتقاء فرهنگ خودمراقبتی در زمینه پیشگیری از حوادث از طریق ساخت برنامه های آموزشی، فیلم، سریال، تیزرهای میان برنامه، انیمیشن و مصاحبه با افراد متخصص و مجرب در زمینه پیشگیری از حوادث

آموزش و پرورش:

- ایجاد نظام مراقبت حوادث در مدارس (وجود مراقب مدرسه، پیگیری دانش آموزان آسیب دیده به علت حوادث مدرسه)
- ارتقاء آگاهی و توانمند سازی دانش آموزان، اولیاء دانش آموزان و پرسنل مدارس در زمینه پیشگیری از حوادث
- ایمن سازی محیط داخلی مدارس (کلاس ها، لوازم گرمایشی، راهروها، راه پله ها، حیاط، ایمنی لوازم بازی) و ارتقاء ایمنی محیط اطراف مدارس (هماهنگی جهت نصب تابلوهای احتیاط و سرعت گیر در جلوی مدرسه، ارتقاء ایمنی سرویس مدرسه)
- قرار دادن جعبه کمک های اولیه و کپسول خاموش کننده آتش در مدارس

شهرداری:

- بهسازی معابر شهری (خیابان، کوچه، بزرگراه، پیاده رو) و رفع و ایمن سازی نقاط حادثه خیز مطابق با اصول مهندسی ترافیک
- احداث پل های عابر پیاده در معابر پرخطر
- نصب چراغ راهنما، سرعت گیر و علائم هشداردهنده در معابر پرخطر
- ارتقاء آگاهی همگانی و فرهنگ سازی در زمینه پیشگیری از حوادث

راه و شهرسازی:

- ارتقاء و بهسازی جاده ها بر اساس اصول ایمنی
- نظارت بر ساخت ساختمان های مسکونی و تجاری بر اساس اصول ایمنی و مقررات سازمان نظام مهندسی
- نظارت بر احداث ساختمان ها از نظر زیرساخت های مناسب مقاومت در برابر زلزله
- نظارت بر رعایت اصول ایمنی و پیشگیری از حوادث حین مراحل ساخت ساختمان ها توسط گروه ساخت و ساز (کارگران، معماران و کارفرمایان)

نیروی انتظامی (پلیس راهور ناجا):

- نظارت بر اجرای قوانین راهنمایی و رانندگی و اصول ایمنی ترافیک توسط کاربران معابر شهری و جاده های بین شهری و روستایی
- گنجاندن اصول ایمنی ترافیک و پیشگیری از حوادث ترافیکی در متون آموزشی مربوط به اخذ گواهینامه رانندگی
- نظارت بر عدم مصرف دارو، مواد و الکل توسط رانندگان شهری و جاده ای به ویژه رانندگان تریلی و اتوبوس های مسافربری
- برگزاری دوره های آموزشی اصول ایمنی ترافیک برای رانندگانی که مرتکب تخلفات رانندگی پیاپی یا سنگین می شوند
- نظارت بر استفاده از کلاه ایمنی و کمربند ایمنی
- ارتقاء و افزایش دقت معاینه سلامت رانندگان در زمان دریافت و تمدید گواهینامه رانندگی از نظر دارا بودن کلیه جنبه های سلامت

سازمان آتش نشانی:

- ارتقاء آگاهی و توانمند سازی پرسنل آتش نشانی در زمینه اصول ایمنی و امداد رسانی به مصدومین
- نظارت بر نصب کپسول آتش نشانی در پمپ بنزین ها، بیمارستانها، مدارس، سازمان ها، اماکن عمومی و خودروها

سازمان بهزیستی:

- ارتقاء آگاهی و توانمند سازی پرسنل مهد کودک ها، مراکز توانبخشی، پرورشگاهها، خانه های سالمندان و مراکز نگهداری معلولین در زمینه رعایت اصول ایمنی و پیشگیری از حوادث
- برگزاری دوره های آموزشی در زمینه پیشگیری از حوادث برای کودکان مهد کودک ها
- نظارت بر ایمنی محیط های داخلی و حیاط های مهد کودک ها، مراکز توانبخشی، پرورشگاهها، خانه های سالمندان و مراکز نگهداری معلولین
- مشارکت در مناسب سازی امکانات شهری برای معلولین جهت پیشگیری از حوادث برای آنان

جهاد کشاورزی:

- نظارت بر کیفیت و میزان سموم به کاررفته برای محصولات کشاورزی
- نظارت بر ایمنی استخرهای کشاورزی

نمونه هایی از برنامه جامعه ایمن برای ترافیک

- شناسایی وضعیت ایمنی و تعیین نقاط پرخطر از معابر شهری و برون شهری توسط کمیته جامعه ایمن
- تعیین اولویت ها به منظور اعمال مداخلات توسط کمیته جامعه ایمن
- آموزش ایمنی موتور سیکلت و رانندگی موتورسیکلت در جشنواره ایمنی
- برنامه آموزش ترافیک
- کسب اطلاعات از بیماران مراجعه کننده به علت تصادف ترافیکی
- اجرای بیشتر قانون توسط پلیس از جمله بازرسی خودرو
- تشویق مردم برای استفاده از حمل و نقل عمومی به جای خصوصی
- تشویق پیاده روی و استفاده از پیاده رو به جای جاده های اصلی
- آموزش دانش آموزان مدراس ابتدایی در خصوص مراقبت از خود در ترافیک

نمونه هایی از برنامه جامعه ایمن برای مدارس

- اجرای برنامه پلیس مدرسه
- برگزاری مسابقات ایمنی در نقاشی و شعر
- آموزش ترافیک، حوادث و کمکهای اولیه
- مانور زلزله
- نمایشگاه های وسایل ایمنی و آتش نشانی
- برنامه های آموزشی ارتقاء ایمنی
- آموزش ایمنی خاص برای مدرسی که در حاشیه خیابان واقع شده است
- بازرسی ایمنی تمام مدارس
- ارائه برنامه عملیاتی توسط کمیته جامعه ایمن با همکاری سازمان آموزش و پرورش و آموزش در جهت ارتقاء ایمنی در مدارس .